

ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย ปี 2561
โดยสถาบันการจัดการนานาชาติ (IMD) และสภาเศรษฐกิจโลก (WEF)

1. ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวมปี 2561 (ค.ศ. 2018)

สถาบันการจัดการนานาชาติ (International Institute for Management Development: IMD) และสภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum: WEF) เป็นสถาบันจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โดยในปี 2561 (ค.ศ. 2018) พบว่า IMD ได้จัดอันดับให้ประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมอยู่ในอันดับที่ 30 จาก 63 เขตเศรษฐกิจ ลดลงจากปี 2560 จำนวน 3 อันดับ (ปี 2560 อยู่ในอันดับที่ 27) เปรียบเทียบกับผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของ WEF ซึ่งได้เริ่มใช้เกณฑ์การประเมินอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศ 4.0 (Global Competitiveness Index 4.0: GCI 4.0) ทดแทนเกณฑ์ GCI ตั้งแต่ปี 2561 เป็นต้นมา พบว่าประเทศไทยมีอันดับความสามารถในการแข่งขันในภาพรวมอยู่ในอันดับที่ 38 จาก 140 เขตเศรษฐกิจ ดีขึ้นจากปี 2560 จำนวน 2 อันดับ (ปี 2560 อยู่ในอันดับที่ 40) ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในภาพรวมปี 2561 (ค.ศ. 2018)

ประเทศ	อันดับโดย IMD (ประกาศผลวันที่ 24 พ.ค. 2561)			อันดับโดย WEF (ประกาศผลวันที่ 16 ต.ค. 2561)		
	ปี 2559 (ค.ศ. 2016)	ปี 2560 (ค.ศ. 2017)	ปี 2561 (ค.ศ. 2018)	ปี 2559 (ค.ศ. 2016)	ปี 2560* (ค.ศ. 2017)	ปี 2561 (ค.ศ. 2018)
	ไทย	28	27	↓ 30	-	40
สิงคโปร์	4	3	3	-	2	2
มาเลเซีย	19	24	22	-	26	25

หมายเหตุ: *WEF ได้ประกาศผลอันดับความสามารถในการแข่งขัน (GCI ๔.๐) ปี ๒๕๖๐ โดยเป็นผลประมาณเบื้องต้น (Nominal result)

2. ผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขัน ในปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรประจำปี 2561

IMD และ WEF ได้ประกาศผลการจัดอันดับความสามารถการแข่งขัน ในปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรปี 2561 แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการจัดอันดับในปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรปี 2561

ประเทศ	อันดับโดย IMD (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)			อันดับโดย WEF (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)		
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2559	ปี 2560*	ปี 2561
ไทย	กลุ่มย่อยที่ 4.1 โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป (Basic Infrastructure)			เสาที่ 2 โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)		
	35	34	↑ 31		49 (54.9/ 100.0)	↓ 60 (69.7/ 100.0)
สิงคโปร์	9	2	1			1
มาเลเซีย	15	16	18			12

ประเทศ	อันดับโดย IMD (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)			อันดับโดย WEF (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)		
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2559	ปี 2560*	ปี 2561
ทางถนน						
	1. โครงข่ายทางถนน (Roads) ความหนาแน่นของโครงข่ายถนน (กิโลเมตรต่อตารางกิโลเมตร) ที่มาข้อมูล: Hard Data			1. ดัชนีการเชื่อมต่อถนน (Road connectivity index) ความเร็วเฉลี่ยในเมืองใหญ่และความตรงของถนน ที่มา: จำนวนจาก open street maps และ google direction		
ไทย	26	26 (0.89/ 12.84)	 19 (0.89/ 12.86)		54 (70.2/ 100.0)	 55 (70.2/ 100.0)
สิงคโปร์	3	1	1			n/a
มาเลเซีย	34	34	23			128
				2. คุณภาพของถนน (Quality of road) ความพึงพอใจของผู้ใช้ถนน ที่มาข้อมูล: Executive opinion survey (EOS)		
ไทย					59 (4.3/ 7.0)	 55 (4.4/ 7.0)
สิงคโปร์						1
มาเลเซีย						20
ทางราง						
	2. โครงข่ายทางราง (Railroads) ความหนาแน่นของโครงข่ายราง (กิโลเมตรต่อตารางกิโลเมตร) ที่มาข้อมูล: Hard Data			3. ความหนาแน่นโครงข่ายทางราง (Railroad density) ความยาวโครงข่ายทางรางต่อพื้นที่ประเทศ ที่มาข้อมูล: จำนวนจากข้อมูล World Bank		
ไทย	42	42 (0.011/ 0.255)	 42 (0.011/ 0.647)		52 (10.4/ n/a)	 54 (10.4/ n/a)
สิงคโปร์	1	1	2			n/a
มาเลเซีย	46	46	46			59
				4. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางราง** (Efficiency of train services) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการระบบราง ที่มาข้อมูล: EOS		
ไทย					88 (2.6/ 7.0)	 91 (2.6/ 7.0)
สิงคโปร์						5
มาเลเซีย						13
ทางอากาศ						
	3. การขนส่งทางอากาศ (Air Transportation) จำนวนผู้โดยสารที่ใช้บริการโดยบริษัทหลัก ที่มา: International Civil Aviation Organization (ICAO)			5. การเชื่อมต่อทางการบิน (Airport connectivity) ระดับการเชื่อมต่อโครงข่ายเส้นทางการบินของประเทศ ที่มา: International Air Transport Association (IATA)		
ไทย	20	19 (54,260/ 798,230)	 19 (60,455/ 822,949)		10 (n/a)	 9 (670,386/ 7,293,521)
สิงคโปร์	24	24	27			23
มาเลเซีย	19	20	20			20

ประเทศ	อันดับโดย IMD (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)			อันดับโดย WEF (คะแนนที่ได้/ คะแนนเต็ม-ดีสุด)		
	ปี 2559	ปี 2560	ปี 2561	ปี 2559	ปี 2560*	ปี 2561
	4. คุณภาพของการขนส่งทางอากาศ (Quality of Air Transportation) คุณภาพการขนส่งทางอากาศช่วยกระตุ้นการพัฒนาธุรกิจ ที่มาข้อมูล: EOS			6. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางอากาศ (Efficiency of air transport services) ระดับมาตรฐานการให้บริการสนามบิน ที่มาข้อมูล: EOS		
ไทย	36	33 (7.47/ 10)	 34 (7.27/ 10)		48 (5.0/7.0)	 48 (5.0/ 7.0)
สิงคโปร์	1	3	2			1
มาเลเซีย	23	26	27			19
	ทางน้ำ					
	5. การขนส่งทางน้ำ (Water transportation) การขนส่งทางน้ำ (อ่าว คลอง ฯลฯ) ช่วยเติมเต็ม ความต้องการของธุรกิจ ที่มาข้อมูล: EOS			7. การเชื่อมต่อทางท่าเรือ (Liner shipping connectivity) ดัชนีการเชื่อมต่อโครงข่ายสายเรือโลกของประเทศ ที่มา: United Nations Conference on Trade and Development (UNCTAD)		
ไทย	43	44 (5.96/ 10)	 43 (6.36/ 10)		34 (44.3/ 157.1)	 39 (41.1/ 157.1)
สิงคโปร์	3	5	7			2
มาเลเซีย	28	31	37			5
				8. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางท่าเรือ (Efficiency of seaport services) ประสิทธิภาพของการบริการท่าเรือ ที่มาข้อมูล: EOS		
ไทย					67 (4.1/ 7.0)	 68 (4.1/ 7.0)
สิงคโปร์						1
มาเลเซีย						17

หมายเหตุ: *WEF ได้ประกาศผลอันดับความสามารถในการแข่งขัน (GCI 4.0) ปี 2560 โดยเป็นผลประมาณเบื้องต้น (Nominal result)

**สศช. ได้เสนอตัวชี้วัดตามเกณฑ์ชี้วัดใหม่ (GCI 4.0) ที่ควรเร่งดำเนินการปรับปรุงก่อน (1 ใน 18 ตัวชี้วัด)

โดยสรุปผลอันดับการจัดอันดับความสามารถการแข่งขัน ในปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรปี 2561 ดังนี้

2.1 IMD ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน กลุ่มหลักที่ 4: โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) กลุ่มย่อยที่ 4.1 โครงสร้างพื้นฐานทั่วไป (Basic Infrastructure) ประกอบด้วย 24 เกณฑ์ชี้วัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรของกระทรวงคมนาคม 5 เกณฑ์ชี้วัด โดยพบว่าประเทศไทยมีอันดับโครงสร้างพื้นฐานทั่วไป (Basic Infrastructure) ปี 2561 อยู่ในอันดับที่ 31 ดีขึ้น 3 อันดับจากปี 2560 (อันดับที่ 34) เนื่องจาก

- เกณฑ์ชี้วัดโครงข่ายทางถนน (Roads) มีอันดับดีขึ้น 7 อันดับ (อันดับที่ 19 ปี 2561 ดีขึ้นจากอันดับที่ 26 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดการขนส่งทางน้ำ (Water Transportation) มีอันดับดีขึ้น 1 อันดับ (อันดับที่ 43 ปี 2561 ดีขึ้นจากอันดับที่ 44 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดโครงข่ายทางราง (Railroads) ยังมีอันดับคงที่ (อันดับที่ 42 ในปี 2561 และ 2560)

เนื่องจาก สนข. ได้ปรับปรุงข้อมูลระยะทางถนนและระยะทางรางปี 2561 ที่เป็นปัจจุบัน และนำส่งสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เพื่อนำส่ง IMD มาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2559

2.2 WEF ได้จัดอันดับความสามารถในการแข่งขัน เสาหลักที่ 2: โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ประกอบด้วย 12 เกณฑ์ชี้วัด ซึ่งเกี่ยวข้องกับด้านการขนส่งและจราจรของกระทรวงคมนาคม 8 เกณฑ์ชี้วัด โดยพบว่าโครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure) ของประเทศไทยปี 2561 มีอันดับที่ 60 ลดลงจากอันดับที่ 49 ในปี 2560 เนื่องจาก

- เกณฑ์ชี้วัดดัชนีการเชื่อมต่อถนน (Road connectivity index) มีอันดับลดลง 1 อันดับ (อันดับที่ 55 ปี 2561 ลดลงจากอันดับที่ 54 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดความหนาแน่นโครงข่ายทางราง (Railroad density) มีอันดับลดลง 2 อันดับ (อันดับที่ 54 ปี 2561 ลดลงจากอันดับที่ 52 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางราง (Efficiency of train services) มีอันดับลดลง 3 อันดับ (อันดับที่ 91 ปี 2561 ลดลงจากอันดับที่ 88 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดการเชื่อมต่อทางท่าเรือ (Liner shipping connectivity) มีอันดับลดลง 5 อันดับ (อันดับที่ 39 ปี 2561 ลดลงจากอันดับที่ 34 ในปี 2560)
- เกณฑ์ชี้วัดประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางท่าเรือ (Efficiency of seaport services) มีอันดับลดลง 1 อันดับ (อันดับที่ 68 ปี 2561 ลดลงจากอันดับที่ 67 ในปี 2560)

3. ข้อเสนอแนะการพัฒนาเพื่อเพิ่มอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

IMD และ WEF ได้ประเมินคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและจัดอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย โดยพิจารณาจากข้อมูล 2 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลระบบขนส่งและจราจร (ข้อมูลทฤษฎีภูมิ: Hard Data) และข้อมูลจากการสำรวจความคิดเห็น (EOS) ดังนั้น ภาครัฐจึงจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อเพิ่มอันดับคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ ดังนี้

3.1 การปรับปรุงด้านข้อมูลระบบขนส่งและจราจร (ข้อมูลทฤษฎีภูมิ: Hard Data)

กระทรวงคมนาคมควรปรับปรุงข้อมูลด้านการขนส่งและจราจรให้เป็นปัจจุบัน ซึ่ง IMD ใช้ข้อมูลด้านการขนส่งและจราจรที่เกี่ยวข้องกับกระทรวงคมนาคม ได้แก่ ความหนาแน่นทางถนน (Density of the roads network) และความหนาแน่นทางราง (Density of the railroads network) และ WEF ใช้ข้อมูลประกอบด้วย ดัชนีการเชื่อมต่อถนน (Road connectivity index) ความหนาแน่นโครงข่ายทางราง (Railroad density) การเชื่อมต่อสนามบิน (Airport connectivity) และการเชื่อมต่อทางเรือ (Liner shipping connectivity) ดังนั้น กระทรวงคมนาคมควรปรับปรุงข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น ระยะทางถนนและระยะทางรางให้เป็นปัจจุบันทุกปี และจัดทำข้อมูลให้เป็นมาตรฐาน (สนข. รวบรวมข้อมูลสถานีระยะทางถนนและระยะทางรางล่าสุด: มีนาคม 2561)

3.2 การปรับปรุงเพื่อเพิ่มระดับความพึงพอใจ (ข้อมูลปฐมภูมิ)

IMD และ WEF ดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของกลุ่มผู้บริหารระดับสูง (EOS) ของบริษัทเอกชนชั้นนำของประเทศในปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานการขนส่งและจราจรปี 2561 ดังนี้

ตารางที่ 3 เกณฑ์ชี้วัดปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและจราจรที่ใช้ข้อมูล EOS

เกณฑ์ชี้วัดปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและจราจรที่ใช้ข้อมูล EOS			
ทางถนน	ทางราง	ทางอากาศ	ทางน้ำ
IMD จำนวน 2 เกณฑ์ชี้วัด (ระดับคะแนน 1 = ไม่มีประสิทธิภาพ / 10 = ประสิทธิภาพสูงสุด)			
-	-	1. คุณภาพของการขนส่งทางอากาศ (Quality of Air Transportation) คุณภาพการขนส่งทางอากาศช่วยกระตุ้นการพัฒนาธุรกิจ <u>Quality of air transportation encourages business development?</u>	2. การขนส่งทางน้ำ (Water transportation) การขนส่งทางน้ำ (อ่าว คลอง ฯลฯ) ช่วยเติมเต็มความต้องการของธุรกิจ <u>Water transportation (harbors, canals, etc.) meet business requirements?</u>
WEF จำนวน 4 เกณฑ์ชี้วัด (ระดับคะแนน 1 = ไม่มีประสิทธิภาพ / 7 = ประสิทธิภาพสูงสุด)			
1. คุณภาพของถนน (Quality of road) ความพึงพอใจของผู้ใช้ถนน <u>In your country, what is the quality (extensiveness and condition) of road infrastructure?</u>	2. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางราง (Efficiency of train services) ความพึงพอใจของผู้ใช้บริการระบบราง <u>In your country, how efficient (i.e. frequency, punctuality, speed, price) are train transport services?</u>	3. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางอากาศ (Efficiency of air transport services) ระดับมาตรฐานการให้บริการสนามบิน <u>In your country, how efficient (i.e. frequency, punctuality, speed, price) are air transport services?</u>	4. ประสิทธิภาพของการบริการขนส่งทางท่าเรือ (Efficiency of seaport services) ประสิทธิภาพของการบริการท่าเรือ <u>In your country, how efficient (i.e. frequency, punctuality, speed, price) are seaport services (ferries, boats) (for landlocked countries: assess access to seaport services)?</u>

กระทรวงคมนาคมจึงควรเร่งรัดพัฒนาคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มความเชื่อมั่นด้านโครงสร้างพื้นฐานและเพิ่มระดับความพึงพอใจ (ข้อมูลปฐมภูมิ) ดังนี้

3.2.1 เพิ่มการเข้าถึงระบบขนส่งอย่างเสมอภาคและเท่าเทียม โดยการออกแบบและบริการเพื่อคนทุกกลุ่ม เพื่อให้เข้าถึงได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และปลอดภัย

3.2.2 เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการ การให้บริการ ทั้งในด้านความตรงเวลา ความถี่ ความเร็ว และอัตราค่าโดยสารที่เหมาะสม

3.2.3 เพิ่มการขนส่งที่มีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุงคุณภาพโครงสร้างพื้นฐานและโครงข่ายด้านโลจิสติกส์ การเชื่อมโยงระบบคมนาคมภายในประเทศและระหว่างประเทศ การลดต้นทุนโลจิสติกส์ โดยเพิ่มสัดส่วนการขนส่งสินค้าทางน้ำและทางราง เพื่อสนับสนุนการเปลี่ยนรูปแบบการขนส่ง (Modal shift) และสนับสนุนการขยายตัวและกระตุ้นการพัฒนาธุรกิจของประเทศเพื่อเพิ่มอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศต่อไป